

Kultuur



Rahvusoper Estonia on pannud rat-
tad mööda Ida-Virumaad veerema.

Rakvere 8,
41532 Jõhvi,
tel. 335 4444,
info@pohjarannik.ee

ESTONIA LASTEPROJEKT: Balletiajaloo kiirkursus – Päikesekuningast kratini

Ballett, braavo ja bravissimo

■ Sillamäe eesti põhikooli lapsed said eile näha balletitantsijaid lähemalt kui õpetajat klassi ees.

TIIA LINNARD
tiia@pohjarannik.ee

"Mitu jalgade positsiooni on balletis?" tahab Sillamäe saali kogunenud koolijärglastelt teada Lemme Järvi.

Lemme on endine baleriin, kes Estonia laval tantsinud 20 aastat. Viimased 16 aastat on ta teinud Estonia lasteprojektide tänuväärset tööd, käies koolist kooli ning sõlmides balleti ja laste vahel sinasõprust.

"Kaks," pakutakse välja.

Pakutakse ka kuus.

Õige vastus on viis ning need viis proovitakse kohe ka järele, suure õhinaga, nii et jalad sõlmes.

Suur lambikuppel ja menuett

Lemme tõmbab endale selga midagi, mis meenutab suurt, väga suurt vanaaegset riidest lambikumplit, ning tantsib menuetti, ohtrate kummarduste ning plastilise käte ja vähese jalgade tööga, nii nagu seda Louis XIV õukondlikel balletiõhtutel tantsiti.

Kupli peale käiv brokaatkleit oma pitside ja satsidega ning parukas tantsija pähe tuleb juurde mõelda, aga laste fantaasia on ju elav, asi see neil ette kujutada pole.

Lemme jutust selgub, et Louis XIV oli tantsima mihkel ning oma Päikesekuninga nime saanudki ta päikeseku-

ninga Apolloni rolli järgi, mida ta õukondlikel balletiõhtutel kuldkollases kostüümis esitas.

Kae Louisi! Kohe nagu Tiit Härn omal ajal Estonias, staartantsija!

Vähe sellest: Louis asutas 1661. aastal esimese teadaoleva tantsuakadeemia ning sealt kõik alguse saigi – viis jalgade positsiooni, mis on tänapäeva balletitehnika aluseks.

Seepärast ei tasu imestada, miks balletiterminoloogia on peamiselt prantsuskeelne.

"Vau!" ja "ahh!"

Lapsed on nagu lapsed ikka: kui balletiajaloo suuline kiirkursus paneb nii mõnegi tooli peal nihelema, sest neid sajan-
deid, kust lektor tempoga läbi ratsutab, saab liiga palju nagu ka võõrapäraseid nimesid, siis lektori näitlikud õppevahendid naelutavad pilgu tantsuplatsile.

Nendeks "õppevahenditeks" on Estonia balletisolistid Heidi Kopti ja Jevgeni Grib.

Neid vaadatakse hiirvaikselt ja suuri silmi.

"Vau!" kostab vaid, kui Jevgeni Heidi oma õlale istuma tõstab, et alustada "Araabia tantsu" Tšaikovski "Pähklipurejast".

"Ahh!" ahhetab saal, kui Heidi Jevgeni kätel tagurpidi spagaati teeb, pea all ja jalad õhus.

"Oli ju eriline number?" pärib Lemme.



Sillamäe lapsed vaatasid eile hiirvaikselt ja suuri silmi, kuidas Estonia balletisolistid Heidi Kopti ja Jevgeni Grib tantsisid.

2 x PEETER LILLEVÄLI

Tooliridadelt noogutatakse lummatult.

"Štšelkuntšik"

Näha balletiartiste nii-nii lähedalt... Nii lähedalt, et kui käsi välja sirutada, võiks Heidi rõngasseelikut puudutada – see on lastele sündmus, mida sellele põlvkonnale omaselt kärmelt telefoni püütakse.

Oma kiirkursusega 19. sajandisse jõudnud Lemme räägib, et Tšaikovski oli see, kes hakkas esimesena kirjutama spetsiaalselt balletimuusikat ning sellega tantsumaaailma ära päästis, sest kuigi selleks ajaks olid tekkinud Prantsusmaal ja Itaalias ja Venemaal arvestatavad balletikoolkonnad, hakkas olukord, kus muusika ei lasknud en-

nast tantsust segada ja tants muusikast, publikut ära tüütama.

"Nimetage mõni Tšaikovski ballett," palub lektor.

Esimene nimi on etteaimatav. "Luiked järvi!" hõigatakse laste seast.

Oojaa.

"Ja veel?"

"Štšelkuntšik!"

"Jaa, "Pähklipureja," paneb Lemme naeratades "Štšelkuntšiku" eesti keelde ringi ning juhatab vihje abil lapsed veel ühe surematu balleti jälgedele. "Kes see oli, kes sajakas aastaks magama jäi?"

No muidugi "Uinuv kaunitar", ja sealt ta tuleb – üks variatsioon Heidi esituses.

Braavo ja bravissimo

Lapsed kuulevad veel Isadora Duncanist, kes korseti ja varvaskingad nurka viskas ning paljajalu laval tantsis – plastilist tantsu, millest sündis modernballett. Ning Jevgeni illustreerib sealsamas numbri-
ga balletist "Noormees Ipanemast", mismoodi see moderne ballett välja näeb.

Lapsed kuulevad veel palju: kuidas Estonia teatrime-
ja sai 9. märtsil 1944. aastal "Kratini" etenduse ajal Nõukogude pommirünnakus pihta ning kuidas pärast seda linna peal räägiti, et Estonias hüppas välja kurat ise. Tegemist oli siiski leekivpunast kostüümi kandnud kuradi osatäitjaga, kes põlevast majast koos teistega põgenes.

Estonia tõi selle Tubina põneva balleti mullu sügisel uuesti lavale, koreograafiks Marina Kesler, kes kandideeris selle töö eest Eesti teatri aastaauhinnale.

Saavad teada, et balletikooli on lapsed oodatud pärast 4.

klassi ja et tantsutundide kõrval harjutatakse seal ka klaverimängu ja et poisid käivad jõusaalis, et jaksaks tüdrukuid üles tõsta.

Saavad teada, et erinevalt sümfoonilise muusika kontserdist võib balletietendusel igal ajal plaksutada ja braavo hüüda ning et "braavo" tähendab itaalia keeles suurepäraselt.

"Ja võib hüüda ka bravissimo," kostab üks poiss.

"Muidugi," on Lemme nõus. "Võib hüüda ka bravissimo!"

Finaal Narvas

Täna ja homme tutvustab Estonia Ida-Virumaa väiksemates koolides operit. Järgmisel nädalal saavad Kohtla-Nõmme, Vaivara ja Narva lapsed kaasa lüüa lavastuse "Hunt ja seitse kitsetalu" sünniloos.

Lastele mõeldud loengud ja õpitoad – see on alles algus, proloog, mis peaks tekitama isu järgneva vastu.

Mis see siis on, mis järgne-
neb?

Järgneb muusikalavastus, mille teevad lapsed ise, algusest lõpuni! Muidugi estoonlaste abiga. Teevad ise dekoratsioonid, teevad ise grimmi, ise lavastavad, mängivad pilli, tantsivad ja laulavad, astudes koos estoonlastega suurele lavale.

Mis sellele eelneb?
Proovid, proovid ja veel kord proovid.

Millal lavastust näha saab? Sügisel, kui Estonia korraldab piirilinnas suurejoonelise festivali "Narva täis muusikat". Näeb laste lavastust, aga näeb ka operite operit "La traviata" ja näeb sedasama balletti, millest ühte variatsiooni eile Sillamäe lastele tantsiti.

Balletti kaunitarist, kes sa-
jaks aastaks unne vajus.

Tartumets
Usaldusväärne
metsafirma ostab
METSAKINNISTUID
ja PÖLLUMAIID
Küsi pakkumist
+372 5557 7007
www.tartumets.ee

SIGWAR

Lihavõttekuu
Sigwaris!
Värske sealiha
Varja lihapoes
alates
1,70 €/kg

www.colonna.ee
Tartu mnt 14, Tallinn Tel: +372 646 1004

KAUBAMAJA

**SOODSALT ÜÜRILE ANDA II KORRUSE ÄRIPINNAD.
3 EUR/M² SISALDAB KOMMUNAALKULUSID!**
Üürile anda erineva suurusega äri- ja kaubanduspinnad Prestone Kaubanduskeskuses, Kohtla-Järvel, Järveküla tee 82
Rohkem infot: +372 5107969; +372 646 1004 colonna@colonna.ee